

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สภาพสังคมของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย ความเจริญของเทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว สังคมชนบทจะปรับตัวเป็นสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบทสังคมเมืองจะกลายเป็นสังคมที่มีความสับสนวุ่นวายในการดำรงชีวิต ทำให้ความเจริญทางด้านจิตใจขาดการพัฒนาและไม่มีความสมดุลกับความเจริญทางด้านวัตถุ ดังนั้น จึงก่อให้เกิดปัญหาทางด้านศีลธรรมมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีปรากฏตามสื่อมวลชนเป็นประจำ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาภายหลังจากการที่คนไทยได้รับเอาความเจริญทางวัตถุ และเทคโนโลยีของตะวันตกเข้ามาใช้อย่างแพร่หลาย

ในปัจจุบันภายหลังจากที่มีรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พุทธศักราช 2540 ประกาศใช้ได้ มีการพัฒนาในเรื่องของการจัดการศึกษาทางพระพุทธศาสนาในโรงเรียนให้มากขึ้น โดยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้มีการศึกษาในด้านสังคมศาสนาและวัฒนธรรมทำให้มีการปรับปรุงหลักสูตรต่าง ๆ ขึ้น ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะมีการพัฒนาระบบการศึกษา ให้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ดังกล่าวมา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทย มีศักยภาพในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้แบบข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและกำหนดสาระการเรียนรู้ที่เป็นองค์ความรู้ครอบคลุมการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 12 ปี และการพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้น มาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ไว้ทุกมาตรฐาน ซึ่งจะต้องบูรณาการไว้ใน การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมเป็นสาระการเรียนรู้ที่ 1 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ความสำคัญในฐานะที่เป็นวิถีและเป็นรากฐานวัฒนธรรมที่หล่อหลอมลักษณะอันดีงามของคนไทย ให้เป็นคนมีน้ำใจอ่อนโยนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เสียสละและเมตตาสามัคคี ฯลฯ

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายมุ่งเน้นการนำเอาพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปการศึกษา ในส่วนที่เป็นระบบการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์

อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เท่าที่ผ่านมามีปัญหา คือ การสอนพระพุทธศาสนายังไม่ได้ผลเท่าที่ควรเพราะครูผู้สอนพระพุทธศาสนาบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลประเมินผล และขาดเทคนิคการสอนใหม่ๆ และเน้นเนื้อหามากกว่าการปฏิบัติ นักเรียนจึงไม่ซาบซึ้งในหลักธรรมและคุณภาพทางจิต จึงมักจะส่งผลออกมาว่าเขวauen คนไทยขาดระเบียบวินัย ดิฉยแสดดิด ก่อการทะเลาะวิวาท ก่อคดีทางเพศ เป็นต้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเลิศ ปันสันเทียะ พบว่า ครูหมวดสังคมศึกษาใช้กระบวนการปฏิบัติน้อยกว่าหมวดวิชาอื่นๆ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ต่อการเรียนในพระพุทธศาสนาทั้งๆ ที่เป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพจิต นักเรียน ขาดทักษะในด้านหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูสอนพระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของครูและนักเรียน จากการสอบถามครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 65 คนปรากฏว่ามีข้อมูลทั่วไปของครู ดังนี้ เพศของครูที่มีจำนวนมากที่สุด คือเพศหญิง ร้อยละ 58.50 รองลงมา เพศชาย ร้อยละ 41.50 อายุครูที่มีมากที่สุดอายุระหว่าง 40-49 ปี และ ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปร้อยละ 36.90 รองลงมาอายุน้อยกว่า 40 ปี ประสพการณ์การสอนของครูมากที่สุด คือครูมีประสบการณ์ตั้งแต่ 1-5 ปี ร้อยละ 41.50 รองลงมา 6-10 ปี ร้อยละ 30.80 ส่วนที่เหลือมีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ครูสอนในเขตพื้นที่ศึกษามากที่สุด คือ เขต 2 ร้อยละ 58.20 ที่เหลือเป็นครูอยู่เขต 1 การศึกษาสูงสุดของครูที่มีมากที่สุด คือ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 83.10 ที่เหลือปริญญาโท คณะที่จบการศึกษามากที่สุด คือ คณะอื่น ๆ ร้อยละ 86.20 ที่เหลือเป็นคณะครุศาสตร์ สถานที่อบรมการสอนพระพุทธศาสนามากที่สุด คือ ไม่ผ่านการอบรม ร้อยละ 52.30 รองลงมา ผ่านการอบรมจากหน่วยงานอื่นร้อยละ 32.30 ส่วนที่เหลือ

ผ่านการอบรมจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ลักษณะโรงเรียนครูจำนวนมากอยู่โรงเรียนขยายโอกาส ร้อยละ 60.00 รองลงมาโรงเรียนประจำอำเภอ ร้อยละ 27.70 ส่วนที่เหลือโรงเรียนประจำจังหวัด

จากการเก็บแบบสอบถามนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ปรากฏว่ามีข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ดังนี้ เพศของนักเรียนที่มีมากที่สุดคือ เพศหญิง ร้อยละ 54.14 ส่วนที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ 45.86 นักเรียน เรียนอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษามากที่สุด คือเขต 2 ร้อยละ 58.00 ส่วนที่เหลืออยู่เขต 1

5.1.2 กิจกรรมการเรียนการสอน จากเก็บแบบสอบถามจากนักเรียนจำนวน 966 คน พบว่าครูนำกิจกรรมการเรียนการสอนไปใช้แต่ละด้าน

1. ด้านเนื้อหา ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาใช้ในการสอนมาก คือ นำเนื้อหาที่สอนเรียงลำดับเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกัน ร้อยละ 44.50 ครูสอนเนื้อหาจากง่ายไปหายากตามลำดับ ร้อยละ 42.70

2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูใช้ในการสอนมาก คือบอกวัตถุประสงค์การเรียนการสอนพระพุทธศาสนา ร้อยละ 56.60 แสดงให้รู้ว่าคุณมีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ร้อยละ 48.60 ครูมีความรู้ในวิชาที่สอน ร้อยละ 45.70 ตั้งใจสอน ร้อยละ 46.00 และครูมีความเป็นกันเองในการให้คำปรึกษาในกิจกรรมการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา ร้อยละ 45.00

3. ด้านวิธีการสอน ครูใช้ในการสอนมาก คือช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดี ร้อยละ 47.20 ส่งเสริมให้คิดวิพากษ์วิจารณ์ ร้อยละ 43.10 ยอมรับหรือฟังความเห็นและข้อวิจารณ์ของนักเรียน ร้อยละ 46.00 ให้ความยุติธรรมแก่นักเรียน ร้อยละ 44.60 เปิดโอกาสให้ซักถามปัญหาในห้องเรียน ร้อยละ 40.00

4. ด้านสื่อการสอน ครูใช้สื่อในการสอนได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน ร้อยละ 46.00 โรงเรียนมีห้องจริยศึกษาสำหรับสอนภาคปฏิบัติ ฝึกสมาธิ มารยาทชาวพุทธ สวดมนต์ ร้อยละ 38.00 และมีใบงานให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ร้อยละ 37.20

5. ด้านประสิทธิภาพการสอน ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสม ร้อยละ 49.70 โดยสรุปคุณภาพการสอน ร้อยละ 47.70 ลักษณะการใช้เสียงและท่าทางการพูดเหมาะสม ร้อยละ 45.50

เมื่อวิเคราะห์ระดับการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจากคะแนนเต็ม 120 คะแนน กลุ่มครูได้คะแนนต่ำสุด 24 คะแนน สูงสุด 120 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 81.60 คะแนนหรือร้อยละ 68 แสดงว่า ครูนำกิจกรรมการเรียนการสอนด้านเนื้อหาไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแบ่งระดับ

การนำกิจกรรมการเรียนการสอนไปใช้ ร้อยละ 96.00 ขึ้นไปอยู่ในระดับดี ร้อยละ 60.00-79.00 อยู่ในระดับปานกลาง ต่ำกว่าร้อยละ 60 อยู่ในระดับน้อย

4.3 ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ จากเก็บแบบสอบถามจากนักเรียนจำนวน 966 คน พบว่าครูนำกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละด้านดังนี้

4.3.1 ด้านเนื้อหา เมื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการสอนด้านเนื้อหา จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุด 2 คะแนน คะแนนสูงสุด 15 คะแนนคะแนนเฉลี่ย 6.80 หรือร้อยละ 68.00 ของคะแนนเต็ม แสดงว่า ประสิทธิภาพการสอนด้านเนื้อหาของครูอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแบ่งระดับประสิทธิภาพของครูที่สอนด้านเนื้อหา ร้อยละ 50.60 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 43.10 อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นมีประสิทธิภาพน้อย

4.3.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุด 8 คะแนน สูงสุด 40 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 27.20 คะแนนหรือร้อยละ 68.00 ของคะแนนเต็ม แสดงว่าประสิทธิภาพการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแบ่งประสิทธิภาพของครู ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ร้อยละ 52.40 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 43.70 อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย

4.3.3 ด้านวิธีสอน เมื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านวิธีสอน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุด 8 คะแนน สูงสุด 40 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 27.20 หรือร้อยละ 68.00 ของคะแนนเต็ม แสดงว่าประสิทธิภาพการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแบ่งประสิทธิภาพ ด้านวิธีการสอน ร้อยละ 47.30 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.50 อยู่ในระดับดี นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย

4.3.4 ด้านสื่อการสอน เมื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านสื่อการสอน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุด 3 คะแนน สูงสุด 15 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 10.20 หรือร้อยละ 68.00 ของคะแนนเต็ม แสดงว่าประสิทธิภาพด้านวิธีสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแบ่งประสิทธิภาพของครู ด้านสื่อการสอน ร้อยละ 61.10 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 34.20 อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย

4.3.5 ด้านการสอน เมื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านการสอน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุด 3 คะแนน สูงสุด 15 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 10.20 หรือร้อยละ 68 ของคะแนนเต็ม แสดงว่าประสิทธิภาพด้านวิธีสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแบ่ง

ประสิทธิภาพการสอนของครู ร้อยละ 55.90 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 39.00 อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย

4.3.6 ประสิทธิภาพการสอนรวมทั้ง 5 ด้าน เมื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพรวมทั้ง 5 ด้าน จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุด 24 คะแนน สูงสุด 120 คะแนนเฉลี่ย 81.60 หรือร้อยละ 68.00 ของคะแนนเต็ม แสดงว่าประสิทธิภาพการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อแบ่งประสิทธิภาพการสอนรวมทั้ง 5 ด้าน ร้อยละ 49.00 อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 46.00 อยู่ในระดับดี นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย

4.4 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามตัวแปรที่ศึกษา

4.4.1 ด้านเนื้อหา

4.4.1.1 เพศของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูพระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่มีเพศต่างกัน พบว่า มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกัน

4.4.1.2 อายุของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูพระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่มีช่วงอายุต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 โดยครูที่มีช่วงอายุระหว่าง น้อยกว่า 40 ปี จะมีประสิทธิภาพการสอนดีกว่าครูที่มีช่วงอายุ 40- 49 และตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป

4.4.1.3 ประสบการณ์ของครู ประสิทธิภาพการสอนพระพุทธศาสนาของครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสบการณ์การสอนที่ต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.1.4 เขตพื้นที่การศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนพระพุทธศาสนาของครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่เขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.1.5 วุฒิการศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนพระพุทธศาสนาของครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่เขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.1.6 คณะที่สำเร็จของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาระหว่างนักเรียนที่เรียนกับครูที่จบคณะที่สำเร็จต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.1.7 เคยผ่านการอบรมการสอนพระพุทธศาสนา ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระหว่างนักเรียนที่เรียนกับครูที่ผ่านสถานที่อบรมต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูที่ผ่านการอบรมจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และผ่านการอบรมจากหน่วยงานอื่น จะมีประสิทธิภาพการสอนดีกว่าครูที่ไม่ผ่านการอบรม

4.4.1.8 ลักษณะโรงเรียน ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มีลักษณะโรงเรียนต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูที่อยู่โรงเรียนประจำจังหวัด ประจำอำเภอจะมีประสิทธิภาพดีกว่าครูที่อยู่โรงเรียนขยายโอกาส

4.4.1.9 เพศนักเรียน ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มีเพศต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

4.4.2.1 เพศของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับชั้นปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่มีเพศต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.2.2 อายุของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่มีช่วงอายุต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี จะมีประสิทธิภาพการสอนดีกว่าครูที่มีช่วงอายุ 40-49 ปี

4.4.2.3 ประสบการณ์ของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า มีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.2.4 เขตพื้นที่การศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่อยู่เขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน พบว่า มีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.2.5 วุฒิกศีกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนพระพุทธศาสนาของครู ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่มีวุฒิกศีกษาแตกต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4.4.2.6 คณะที่สำเร็จของครู ประสิทธิภาพการสอนพระพุทธศาสนาของครูระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่มีคะแนนแตกต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.2.7 เคยผ่านการอบรมการสอนพระพุทธศาสนา ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่ผ่านการอบรมการสอนพระพุทธศาสนาจากสถานที่แตกต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูที่ผ่านการอบรมจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีประสิทธิภาพดีกว่าครูที่ผ่านการอบรมจากหน่วยงานอื่นและไม่ผ่านการอบรมจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

4.4.2.8 ลักษณะโรงเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่มีลักษณะโรงเรียนแตกต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยโรงเรียนประจำจังหวัด และโรงเรียนขยายโอกาสมีประสิทธิภาพการสอนดีกว่าโรงเรียนประจำอำเภอ

4.4.2.9 เพศนักเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.3 ด้านวิธีการสอน

4.4.3.1 เพศของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีเพศต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.3.2 อายุของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีอายุต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 โดย ครูที่มีช่วงอายุน้อยกว่า 40 ปี มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่าครูที่มีช่วงอายุ 40-49 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป

4.4.3.3 ประสบการณ์ของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.3.4 เขตพื้นที่การศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่เขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.3.5 วุฒิการศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.3.6 คณะที่สำเร็จของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่สำเร็จจากคณะที่ต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.3.7 สถานที่อบรม ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ผ่านสถานที่อบรมต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยผู้ที่ผ่านการอบรมจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่า ผ่านการอบรมจากหน่วยงานอื่น ๆ ละไม่ผ่านการอบรมจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

4.4.3.8 ลักษณะโรงเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ลักษณะโรงเรียนต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 โดยประจำจังหวัดมีประสิทธิภาพการสอนดีกว่า โรงเรียนประจำอำเภอและโรงเรียนขยายโอกาส

4.4.3.9 เพศ นักเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ของเพศนักเรียนที่แตกต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.4 ด้านสื่อการสอน

4.4.4.1 เพศของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.4.2 อายุของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ อายุแตกต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูที่มีช่วงอายุน้อยกว่า 40 ปี มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่า ครูที่มีอายุ 40-49 ปี และ ตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไป

4.4.4.3 ประสบการณ์ของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 10 ปี มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่า ครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปี

4.4.4.4 เขตพื้นที่การศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดแพร่ อยู่เขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.4.5 วุฒิการศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดแพร่ ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.4.6 คณะที่สำเร็จของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดแพร่ คณะที่สำเร็จแตกต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.4.7 เคยผ่านสถานที่อบรม ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดแพร่ เคยผ่านสถานที่อบรมแตกต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูที่ผ่านการอบรมจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่า ครูที่ผ่านการอบรมจากหน่วยงานอื่น และไม่ผ่านการอบรม

4.4.4.8 ลักษณะโรงเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดแพร่ ที่มีลักษณะโรงเรียนต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ .01 โดย โรงเรียนประจำจังหวัดและประจำอำเภอ มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่า โรงเรียนขยายโอกาส

4.4.4.9 เพศนักเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ พระพุทธศาสนาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดแพร่ เพศนักเรียนต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.5 ด้านประเมินประสิทธิภาพการสอน

4.4.5.1 เพศของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ พระพุทธศาสนาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดแพร่ ตามที่เพศต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.5.2 อายุของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ พระพุทธศาสนาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดแพร่ อายุต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูที่มีช่วงอายุน้อยกว่า 40 ปี มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่า ครูที่มีอายุ 40-49 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป

4.4.5.3 ประสบการณ์ของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดแพร่ มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.5.4 เขตพื้นที่การศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดแพร่ เขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.5.5 วุฒิการศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดแพร่ วุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.5.6 คณะที่สำเร็จของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จังหวัดแพร่ คณะสำเร็จศึกษาต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.4.5.7 เคยผ่านการอบรม ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ เคยผ่านการอบรมสถานที่ต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูที่ผ่านการอบรมจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่า ครูที่ไม่ผ่านการอบรมจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และครูที่ผ่านการอบรมจากหน่วยงานอื่น

4.4.5.8 ลักษณะโรงเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ มีลักษณะโรงเรียนต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดย โรงเรียนประจำจังหวัดมีประสิทธิภาพการสอนที่ดีกว่า โรงเรียนประจำอำเภอ และโรงเรียนประจำจังหวัด โรงเรียนประจำอำเภอ มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่าโรงเรียนขยายโอกาส

4.4.5.9 เพศ นักเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ตามเพศของนักเรียนที่ต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

รวมประเมินประสิทธิภาพการสอนทุกด้าน

1. เพศ ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2. อายุของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มีอายุต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูสอนที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี มีประสิทธิภาพการสอนที่ดีกว่าครูที่มีอายุ 40-49 ปี และ 50 ปีขึ้นไป

3. ประสบการณ์ของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4. เขตพื้นที่การศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่อยู่เขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

5. วุฒิการศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มี วุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

6. คณะที่สำเร็จของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา คณะที่สำเร็จการศึกษาต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01

7. เคยผ่านการอบรม ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มีเคย ผ่านสถานที่อบรมต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูที่ผ่านการอบรมจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่า ไม่ผ่านการอบรมและผ่านการอบรมจากหน่วยงานอื่น

8. ลักษณะโรงเรียน ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มี ลักษณะโรงเรียนต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยโรงเรียนประจำจังหวัดและโรงเรียนขยายโอกาส มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่า โรงเรียนประจำ อำเภอ

9. เพศนักเรียน ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มีเพศ ต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ แต่ละด้าน

5.2.1.1 ด้านเนื้อหา พบว่า ครูนำเนื้อหาสอนเรียงลำดับเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกันและ สอนเนื้อหาจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับระบววิวัฒนาการ การจัดลำดับความสำคัญของ เนื้อหารายวิชาให้มีความต่อเนื่องซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทั้งในด้านเนื้อหาความรู้ ทักษะ และกระบวนการ จัดตามลำดับจากสิ่งที่ย่อย ๆ ธรรมดา ไปสู่สิ่งที่ยากกว่า (Simple to complex)

5.2.1.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูมีความรู้ในวิชาที่สอนและมีการ เตรียมการสอนเป็นอย่างดี ก่อนการสอนครูบอกวัตถุประสงค์การเรียนการสอน และเป็นกันเองใน การให้คำปรึกษาในกิจกรรมการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา

5.2.1.3 ด้านวิธีการสอน พบว่า ครูช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีมีการส่งเสริม ให้คิด วิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อวิจารณ์ของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียน ชักถาม และให้ความยุติธรรมแก่นักเรียน

5.2.1.4 ด้านสื่อการสอน พบว่า โรงเรียนมีห้องจริยศึกษาสำหรับสอนภาคปฏิบัติ ฝึกสมาธิ มารยาทชาวพุทธ สวดมนต์ พร้อมนั้นครูใช้สื่อการสอนได้อย่างเหมาะสมและมีใบงานให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

5.2.1.5 ด้านประสิทธิภาพการสอน พบว่า ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม มีการสรุปคุณภาพการสอนและการใช้เสียงและท่วงท่าการพูดที่เหมาะสม

5.2.2 ประเมินประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่

ผลการวิจัยประเมินประสิทธิภาพการสอนทั้ง 5 ด้านพบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.3 เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ โดยนักเรียนระหว่างกลุ่มตัวแปรโดยรวม ผลการวิจัยพบว่า

5.2.3.1 เพศของครู ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

5.2.3.2 อายุของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ที่มีอายุต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูสอนที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี มีประสิทธิภาพการสอนที่ดีกว่าครูที่มีอายุ 40-49 ปี และ 50 ปีขึ้นไป

5.2.3.3 ประสบการณ์ของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

5.2.3.4 เขตพื้นที่การศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ที่อยู่เขตพื้นที่การศึกษาดังกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

5.2.3.5 วุฒิการศึกษาของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ที่มีวุฒิการศึกษาดังกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

5.2.3.6 คณะที่สำเร็จของครู ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา คณะที่สำเร็จการศึกษาดังกัน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

5.2.3.7 เคยผ่านการอบรม ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่เคยผ่านสถานที่อบรมต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนต่างกันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยครูที่ผ่านการอบรมจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่าไม่ผ่านการอบรมและผ่านการอบรมจากหน่วยงานอื่น

5.2.3.8 ลักษณะโรงเรียน ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มีลักษณะโรงเรียนต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยโรงเรียนประจำจังหวัดและโรงเรียนขยายโอกาส มีประสิทธิภาพการสอนดีกว่าโรงเรียนประจำอำเภอ

5.2.3.9 เพศนักเรียน ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่มีเพศต่างกัน พบว่ามีประสิทธิภาพการสอนต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนทั้ง 5 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา เคยผ่านการอบรม และลักษณะของโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนครูที่มีประสบการณ์ สอนในเขตพื้นที่การศึกษา คณะที่สำเร็จการศึกษา และเพศนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.3.1.1 นำผลการวิจัยมาปรับปรุงการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพ

5.3.1.2 ควรให้ความสำคัญของการพัฒนาครูสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยจัดอบรมพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรปรับปรุงกลุ่มตัวอย่างโดยการแยกโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาส ของแต่ละพื้นที่ให้ชัดเจน เพื่อจะได้นำผลของงานวิจัยมาปรับปรุงตรงกับกลุ่มเป้าหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3.2.2 การทำวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา